

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

เนื่องจากเด็กและเยาวชนมีสภาพร่างกายและจิตใจแตกต่างไปจากผู้ใหญ่ จากสภาพสังคมจะพบว่า มีเด็กและเยาวชนจำนวนมากไม่น้อยที่มีปัญหาครอบครัว เนื่องจากบิดามารดาอาจจน บิดามารดาเลิกร้างกัน เป็นเหตุให้ครอบครัวแตกแยก หรือเป็นเด็กกำพร้า ไม่ได้รับการเอาใจใส่ นอกจากนี้ เด็กหรือเยาวชนบางคน มีร่างกายพิการหรือจิตใจไม่สมประกอบอีกด้วย จากสาเหตุต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้เด็กและเยาวชนกลุ่มนี้ ไม่ได้รับการการอบรมบ่มเพาะนิสัย จึงส่งผลให้เด็กและเยาวชนขาดความรู้สึกลึกซึ้ง ชอบ ขาดความยับยั้งชั่งใจ รู้เท่าไม่ถึงการณ์ และนำมาซึ่งสาเหตุให้เด็กและเยาวชนเกิดโอกาสในการกระทำความผิด หรือถูกชักจูงให้กระทำความผิดได้ง่าย ด้วยเหตุเหล่านี้ นานาอารยประเทศจึงเห็นว่า เด็กและเยาวชนเหล่านั้น ยังสามารถแก้ไข ปรับเปลี่ยนพฤติกรรม หรือ อบรมบ่มนิสัย ให้กลับตนเป็นคนดีได้โดยไม่ต้องยาก ตลอดจนเพื่อลดปัญหาความแตกแยกครอบครัว และปัญหาเด็กและเยาวชนที่เกิดจากครอบครัวไม่ปกติสุข จึงควรมีการแยกกระบวนการยุติธรรม ทางอาญาสำหรับเด็ก ออกจากกระบวนการยุติธรรมทางอาญาสำหรับผู้ใหญ่โดยเด็ดขาด โดยมี วัตถุประสงค์ มุ่งไปทางสงเคราะห์ บำบัดแก้ไขฟื้นฟูเด็กและเยาวชน มากกว่ามุ่งลงโทษทางอาญา แก่เด็กและเยาวชนเหล่านั้น โดยให้ศาลเยาวชนและครอบครัว ดำเนินกระบวนการพิจารณา เป็น พิเศษแตกต่างจากศาลที่มีอำนาจพิจารณาพิพากษาคดีธรรมดา และให้แยกสถานที่ควบคุมฝึกรอบรม เด็กและเยาวชนต่างหากจากเรือนจำ หรือทัณฑสถานซึ่งเป็นคุมขังอาชญากรที่เป็นผู้ใหญ่

ในปี พ.ศ. 2494 ประเทศไทย ได้จัดตั้งศาลเด็กและเยาวชนขึ้นเป็นครั้งแรก เมื่อวันที่ 28 มกราคม พ.ศ. 2494 โดยพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2494 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2494 ต่อมาในปี พ.ศ.2534 ได้มีการแก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติทั้งสองฉบับและตราเป็นกฎหมายขึ้นใหม่คือ พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2534¹ มีผลบังคับใช้ เมื่อวันที่ 22 มกราคม 2535 ซึ่งได้ใช้มาจนถึง ปี พ.ศ. 2553 จึงมีการปรับปรุงแก้ไขเนื้อหาให้

---

¹ จาก กฎหมายเกี่ยวกับคดีเด็ก เยาวชน และคดีครอบครัว (น. 284), โดย อัจฉริยา ชูตินันท์ ก, 2552, กรุงเทพฯ: วิทยุชน.

เหมาะสมมากขึ้นคือ พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มีผลใช้บังคับ ตั้งแต่วันที่ 24 พฤษภาคม 2554 เป็นต้นมา ซึ่งยังคงเนื้อหาที่สอดคล้องกับหลักสากลไว้ และมีการปรับปรุงเนื้อหาที่ยังไม่สอดคล้องกับหลักสากล โดยเพิ่มเติมเนื้อหาใหม่ให้มีทางเลือกในการปรับเปลี่ยนพฤติกรรม และคุ้มครองสวัสดิภาพเด็กและเยาวชนมากขึ้น ทั้งในกระบวนการดำเนินคดีในชั้นตอนก่อนฟ้อง โดยยกระดับสิทธิในกระบวนการยุติธรรมของเด็กและเยาวชน เปลี่ยนแปลงการปฏิบัติต่อเด็กและเยาวชนภายหลังการจับกุม และเปลี่ยนโฉมหน้ามาตรการดูแลเด็กและเยาวชนระหว่างการดำเนินคดี มีการเพิ่มเครื่องมือคัดกรองเด็กและเยาวชนออกจากกระบวนการยุติธรรม ทั้งในชั้นเจ้าพนักงาน และในชั้นศาล อันได้แก่ มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาก่อนฟ้องตามมาตรา 86 มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นพิจารณาตามมาตรา 90 และมาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูก่อนมีคำพิพากษาตามมาตรา 132 จึงนับได้ว่าเป็นการเติมเต็มกฎหมายคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดของประเทศไทย ให้ได้รับการคุ้มครองที่สมบูรณ์ และสอดคล้องกับมาตรฐานสากลมากยิ่งขึ้น เนื่องจาก ศาลเยาวชนและครอบครัวมุ่งคำนึงถึงสวัสดิภาพและอนาคตของเด็กซึ่งสมควรได้รับการฝึกฝน อบรม สั่งสอน สั่งเคราะห์และ ชักเถลาจิตใจในสถานฝึกและอบรมของสถานพินิจเพื่อให้เด็กกลับตนเป็นพลเมืองดี ยิ่งเสียกว่าที่จะลงโทษ

จากข้อมูลสถิติจำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีโดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ ตั้งแต่ปีพ.ศ. 2551-2555 โดยจำแนกตามกลุ่มอายุที่เป็น “เด็ก” (อายุเกิน 10 ปีแต่ไม่เกิน 15 ปี) และ “เยาวชน” (อายุเกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี) ที่ปรากฏตามตารางข้างล่างนี้

ตารางที่ 1.1 จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี โดยสถานพินิจฯ ทั่วประเทศ² จำแนกตามกลุ่มอายุ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2551 – พ.ศ. 2555 (ม.ก. - ธ.ค.)

หน่วย : คดี

อายุ	ปี พ.ศ.				
	2551	2552	2553	2554	2555
รวม	46,981	46,371	44,057	35,049	34,276
เกิน 10 ปี แต่ไม่เกิน 15 ปี	7,183	6,841	6,054	5,082	6,108
เกิน 15 ปี แต่ไม่ถึง 18 ปี	39,798	39,530	38,003	29,967	28,168

² ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศ กรมพินิจและคุ้มครองเด็ก. (ม.ป.ป.). จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี-จำแนกตามกลุ่มอายุ. สืบค้น 20 มีนาคม 2557, จาก <http://www.djop.moj.go.th/stat/statbetween> 2008-2011/item/308-จำนวนคดีเด็กและเยาวชนที่ถูกดำเนินคดี-จำแนกตามกลุ่มอายุ

จะเห็นว่า จำนวนคดีเด็กและเยาวชนในภาพรวมมีแนวโน้มลดลง แต่สถิติการกระทำ ความผิดของเด็ก ที่มีอายุไม่เกิน 15 ปี มีจำนวนลดลงไม่มากนัก เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนผู้กระทำความผิดที่เป็นเยาวชน และมีแนวโน้มที่เพิ่มสูงขึ้นใน 2 ปีหลัง และเมื่อดูจากข่าวที่ปรากฏตาม หนังสือพิมพ์ โทรทัศน์ หรือสื่ออื่น ๆ เช่น ข่าววัยรุ่นก่อเหตุใช้ไม้เบสบอลปล้นชิงทรัพย์นักวิ่งวงเคพีเอ็น³ คดีฆ่าปาดคอชิงทรัพย์คนขับรถแท็กซี่วัย 60 ปี ซึ่งพบว่าผู้กระทำความผิดเป็นเด็กวัยรุ่น มีอายุเพียง 16 ปีเท่านั้น⁴ คดีที่ตำรวจของสถานีตำรวจนครบาลลุมพินีไล่ตะครุบ 7 เยาวชนตระเวนชิงมอเตอร์ไซค์ปล้นทำร้ายเหยื่อคนเดียว 7 รายซ้อน โดยหัวหน้าแก๊งค์มีอายุเพียง 16 ปี⁵ หรือคดีล่าสุดที่เป็นข่าวสะเทือนขวัญประชาชนยิ่งนักคือ คดีที่เยาวชนอายุเพียง 17 ปี ฆ่าข่มขืนดาวโรงเรียนมัธยมแห่งหนึ่ง⁶ จะเห็นว่า แนวโน้มในการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนมีลักษณะที่ใช้ความรุนแรง และมีความซับซ้อนมากขึ้น และการกระทำความผิดมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับการกระทำความผิดของผู้ใหญ่ ซึ่งสาเหตุหนึ่งของการกระทำความผิดนั้น อาจเป็นเพราะ ด้วยสถานะความเป็นเด็กและเยาวชนนี้เอง ที่สามารถใช้ช่องว่างทางกฎหมายจากมาตรการต่าง ๆ ที่ให้การคุ้มครองเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิด ไม่ว่าจะป็นมาตรการดูแลเด็กและเยาวชนระหว่างการดำเนินคดี ขั้นตอนกระบวนการดำเนินคดีในขั้นตอนก่อนฟ้อง จนกระทั่งกระบวนการพิจารณาพิพากษาคดี มาตรการคุ้มครองสิทธิและสวัสดิภาพต่าง ๆ เหล่านี้ ทำให้เด็กและเยาวชนส่วนหนึ่ง เกิดความรู้สึกไม่เกรงกลัวต่อการกระทำความผิด และมีอาชีพที่เป็นผู้ใหญ่บางกลุ่มก็ได้ใช้ช่องว่างทางกฎหมายนี้เช่นกัน โดยใช้ให้เด็กหรือเยาวชนเป็นเครื่องมือในการกระทำความผิดแทน ดังนั้น ในหลาย ๆ กรณีที่เด็กหรือเยาวชน ได้กระทำความผิดที่มีลักษณะใช้ความรุนแรง และมีความซับซ้อน และลักษณะการกระทำความผิดในบางกรณีมีความโหดร้ายทารุณ ซึ่งน่าจะเป็นการกระทำของผู้ใหญ่มากกว่า และพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ยังไม่มีบทบัญญัติใด ที่บัญญัติไว้รองรับการกระทำความผิดในกรณีเช่นนี้โดยเฉพาะ มีเพียงมาตรา 97 วรรคสองเท่านั้น ที่บัญญัติว่า “ในการ โอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัวถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณา โดยคำนึงถึงสภาพร่างกายสภาพจิตสติปัญญาและ

³ คมชัดลึก. ข่าวอาชญากร. สืบค้น 20 มีนาคม 2557, จาก

<http://www.komchadluek.net/detail/20120720/135605/>

⁴ ข่าวออนไลน์. สืบค้น 20 มีนาคม 2557, จาก <http://www.news.tlcthai.com/news/36190.html>.

⁵ ผู้จัดการออนไลน์. สืบค้น 20 มีนาคม 2557, จาก <http://www.manager.co.th/crime/viewnews.aspx?NewsID=956000004796>.

⁶ ข่าวออนไลน์. สืบค้น 20 มีนาคม 2557, จาก

http://www.tnntailand.com/news_detail.php?id=18526&t=news.

นิสัยแล้ว เห็นว่า ในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุตั้งแต่สิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ให้มีอำนาจสั่งโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้” เท่านั้น โดยเจตนารมณ์ในการบัญญัติเรื่องการโอนคดีในกรณีนี้ ปรากฏในรายงานคณะกรรมการประชุมร่างกฎหมาย คณะที่ 1 ครั้งที่ 16 วันที่ 29 มกราคม 2528 ว่า “เพราะกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนเปลี่ยนจากการถืออายุบุคคลที่เกิน 18 ปี ในวันฟ้องมาเป็นในวันกระทำความผิด โดยเห็นว่า จะมีกรณีกระทำความผิดเมื่ออายุยังไม่เกิน 20 ปี แล้วถูกจับได้เมื่ออายุพ้นจากความเป็นเยาวชนแล้ว ทางกระทรวงจึงร่างมาตรา 10 วรรคสอง⁷ เป็นการแก้ปัญหาคดีให้ศาลใช้ดุลพินิจส่งไปศาลธรรมดาได้ สำหรับมาตรการที่ใช้สำหรับเด็กและเยาวชนนั้น จึงไม่ใช่สำหรับกรณีการโอนคดีไปพิจารณายังศาลธรรมดา” และปรากฏตอนหนึ่งว่า “เหตุที่บัญญัติคำว่า “ขณะกระทำความผิด” ด้วย เพื่อเป็นการให้อำนาจศาลกว้างขึ้น เพราะอาจมีกรณีเกินวิสัยที่เด็กควรกระทำ หรืออาจเกิดกรณีที่การกระทำของเด็กหรือเยาวชนมีลักษณะรุนแรง จึงเพิ่มข้อความดังกล่าวไว้ เพื่อพิจารณาพฤติการณ์ขณะกระทำความผิด” ซึ่งปรากฏใน มาตรา 61 วรรคสอง⁸ แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ.2534 เพื่อศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจโอนคดีไปพิจารณายังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา หากศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่า ไม่สามารถเยียวยาผู้กระทำความผิดที่เป็นเด็กและเยาวชนโดยใช้กฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนได้ แม้ว่าต่อมาได้ยกเลิกกฎหมายฉบับนี้ โดยตราพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ขึ้นใช้บังคับแทน กฎหมายฉบับใหม่ ก็ยังคงหลักการนี้ไว้เช่นเดิม โดยบัญญัติไว้ในมาตรา 97 วรรคสอง ซึ่งผู้เขียนเห็นด้วยว่า เป็นหลักการที่ดีมาก แต่อย่างไรก็ตาม ผู้เขียนเห็นว่า แม้ว่าเด็กและเยาวชนจะมีการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง แต่หากปรากฏตัวในระหว่างพิจารณา ยังเป็นเด็กหรือเยาวชน ผู้กระทำความผิดน่าจะยังได้รับการคุ้มครองจากศาลเยาวชนและครอบครัวอยู่ เพียงแต่บุคคลเหล่านี้ไม่สมควรได้รับความคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายที่มีอยู่บางประการเช่นเดียวกับผู้กระทำความผิดทั่วไป ที่ได้รับการคุ้มครองตามกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชน ดังนั้น

⁷ มาตรา 10 วรรคสอง “คดีที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวเห็นว่า ร่างกายและจิตใจในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างพิจารณาของบุคคลที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ก็ให้มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้.”

⁸ มาตรา 61 วรรคสอง “คดีอาญาที่อยู่ในอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ถ้าศาลเยาวชนและครอบครัวพิจารณาโดยคำนึงถึงร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ ภาวะแห่งจิตและนิสัยแล้ว เห็นว่าในขณะกระทำความผิดหรือในระหว่างพิจารณาเด็กหรือเยาวชนที่ต้องหาว่ากระทำความผิดมีสภาพเช่นเดียวกับบุคคลที่มีอายุสิบแปดปีบริบูรณ์ขึ้นไป ก็ให้มีอำนาจสั่งให้โอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้.”

พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง จึงควรมีการแก้ไข ปรับปรุง ให้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น โดยวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะทำการศึกษาถึงหลักเกณฑ์และขอบเขตของการ โอนคดีเด็กและเยาวชน ไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ตามกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนของต่างประเทศ และมาตรการทางกฎหมายที่นำมาใช้ ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรง โดยจะนำมาเปรียบเทียบกับกฎหมายสำหรับเด็กและเยาวชนของประเทศไทย เพื่อนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษา มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง โดยการศึกษา ได้แบ่งออกเป็น 2 กรณี ได้แก่ กรณีแรก เป็นกรณีที่กระทำความผิดอาญาในขณะที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน เมื่อปรากฏในระหว่างพิจารณา ได้พ้นจากความเป็นเยาวชนแล้ว และในกรณีที่สองเป็นกรณีที่ได้กระทำความผิดอาญาในขณะที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน เมื่อปรากฏในระหว่างพิจารณาก็ยังเป็นเยาวชนอยู่

จากผลการศึกษา นี้จะทำการเสนอแนะ ให้ปรับปรุงพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง โดยเสนอแนะ ให้มีการกำหนดประเภท ของการกระทำความผิดตามประมวลกฎหมายอาญาว่า การกระทำตามประมวลกฎหมายอาญามาตราใด ที่กฎหมายนี้ถือว่า เป็นความผิดอาญาร้ายแรง และเมื่อการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เข้าเงื่อนไขข้อนี้แล้ว หากปรากฏว่า ในระหว่างพิจารณาได้พ้นจากความเป็นเยาวชนแล้ว ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการ โอนคดีตามมาตรา 97 วรรคสองเช่นเดิม ส่วนในกรณีที่การกระทำความผิดของเด็กและเยาวชน เข้าเงื่อนไขความผิดอาญาร้ายแรงแล้ว หากปรากฏว่า ในระหว่างพิจารณาผู้กระทำความผิดยังเป็นเยาวชนอยู่ ศาลจะไม่มีอำนาจใช้ดุลพินิจในการ โอนคดีไปพิจารณายังศาลที่อำนาจพิจารณาคดีธรรมดาได้ ต้องให้อยู่ในอำนาจการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวเช่นเดิม แต่เด็กหรือเยาวชนผู้กระทำความผิด จะไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายบางประการ เช่น ไม่สามารถนำเครื่องมือคัดกรองเด็กและเยาวชน ออกจากกระบวนการยุติธรรมทั้งในชั้นเจ้าพนักงาน และในชั้นศาล อันได้แก่ มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาก่อนฟ้องตามมาตรา 86 มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นพิจารณาตามมาตรา 90 และมาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูก่อนมีคำพิพากษามาตรา 132 มาใช้ในกรณีนี้ได้จากเงื่อนไขเหล่านี้ จะส่งผลให้เด็กและเยาวชนหรือบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิดของเด็กและเยาวชนเกิดความเกรงกลัว หรือเข็ดหลาบต่อการกระทำความผิด และในขณะเดียวกันก็มีการแก้ไขบำบัด และฟื้นฟู ให้กลับคืนสู่สังคมได้โดยปกติสุข ควบคู่กันไปด้วย โดยให้คงไว้ ซึ่งหลักการดำเนินคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว กล่าวคือ มุ่งค้นหาสาเหตุที่ทำให้มีการกระทำความผิด ดำเนินการแก้ไขตามแต่ละสาเหตุ โดยใช้มาตรการที่เข้มงวดกว่า มาตรการสำหรับการกระทำ

ความผิดทั่วไป เพื่อผสมผสานให้เกิดความสมดุลกัน ระหว่างทฤษฎีวัตถุประสงค์ในการป้องกันการกระทำความผิด (Crime Control) กับทฤษฎีการคุ้มครองสิทธิของบุคคล (Due Process) ของกระบวนการยุติธรรมทางอาญา อันจะเป็นการป้องกันการเกิดสภาวะ over protection เด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดมากจนเกินไปอีกประการหนึ่งด้วย

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาแนวคิดและทฤษฎีในการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา ความเป็นมา และเจตนารมณ์ของกฎหมาย ในการดำเนินคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา ตลอดจนแนวคิด และหลักเกณฑ์ในการโอนคดีอาญา ที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาคดีในศาลที่อำนาจพิจารณาคดีธรรมดา

2. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักเกณฑ์ตลอดจนผลกระทบของการโอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาคดีในศาลที่อำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง

3. เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เปรียบเทียบหลักเกณฑ์ในการดำเนินคดีเด็กและเยาวชนและขอบเขตอำนาจศาลเยาวชนและครอบครัว ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการโอนคดีอาญา ที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตามกฎหมายไทย กับกฎหมายต่างประเทศ

4. เพื่อศึกษาแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงและแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมายตลอดจนหลักเกณฑ์ในการโอนคดีเด็กและเยาวชน ที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง

1.3 สมมติฐานของการศึกษา

ในกรณีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา หากเป็นการกระทำความผิดอาญาร้ายแรง หรืออุกฉกรรจ์ เกินกว่าที่จะเป็นการกระทำของเด็กหรือเยาวชน พระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 ไม่ได้บัญญัติวิธีการดำเนินคดีไว้อย่างชัดเจน มีเพียงมาตรา 97 วรรคสอง ที่กำหนดให้อำนาจศาลไว้อย่างกว้าง ๆ ในการใช้ดุลพินิจโอนคดีไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ถ้าขณะกระทำความผิด หรือในระหว่างพิจารณา ศาลเห็นว่า สภาพร่างกาย สภาพจิต สติปัญญาและนิสัย ของเด็กหรือเยาวชน

มีสภาพเช่นเดียวกับผู้ใหญ่ อันจะเป็นการผลักดันเด็กและเยาวชน ออกไปสู่กระบวนการพิจารณาคดีแบบเดียวกับผู้ใหญ่ ซึ่งมาตรา 97 วรรคสองนี้ ยังขาดหลักเกณฑ์และขอบเขต ที่ชัดเจนเกี่ยวกับเงื่อนไขบางประการ อาทิเช่น อายุของเด็กหรือเยาวชน ขณะปรากฏตัวต่อหน้าศาลเยาวชน และครอบครัว ความร้ายแรงของความผิดอาญา อีกทั้ง การตัดสิทธิบางประการเกี่ยวกับมาตรการพิเศษที่ใช้แทนการดำเนินคดีอาญา ไม่ว่าจะเป็น มาตรการพิเศษทั้งในชั้นเจ้าพนักงาน และในชั้นศาล อันได้แก่ มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาก่อนฟ้องตามมาตรา 86 มาตรการพิเศษแทนการดำเนินคดีอาญาในชั้นพิจารณาตามมาตรา 90 และมาตรการแก้ไขบำบัดฟื้นฟูก่อนมีคำพิพากษาตามมาตรา 132 เพื่อให้ศาลได้นำข้อมูลเหล่านั้น มาเป็นหลักเกณฑ์ประกอบการใช้ดุลพินิจในการโอนคดี หรือไม่โอนคดีของเด็กและเยาวชน ไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา

ดังนั้น เพื่อให้เด็กและเยาวชน ได้รับโอกาสถูกดำเนินกระบวนการพิจารณาคดี โดยศาลเยาวชนและครอบครัวให้มากที่สุด จึงควรมีการปรับปรุงพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัว และวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง โดยให้มีการกำหนดประเภทความผิดอาญาร้ายแรง และเงื่อนไขเกี่ยวกับการใช้อำนาจในการใช้ดุลพินิจของศาลออกเป็น 2 กรณี คือ กรณีแรก หากเด็กหรือเยาวชน ได้กระทำความผิดอาญาตามประเภทที่ได้กำหนดว่าเป็นความผิดอาญาร้ายแรง ในขณะที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน แต่เมื่อปรากฏตัวต่อศาลในระหว่างพิจารณาคดีพ้นจากความเป็นเยาวชนแล้ว ในกรณีนี้ให้ศาลมีอำนาจใช้ดุลพินิจในการโอนคดีไปยังศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา ตามมาตรา 97 วรรคสอง เช่นเดิม ส่วนกรณีที่สอง หากเด็กหรือเยาวชน ได้กระทำความผิดอาญาตามประเภทที่ได้กำหนดว่า เป็นความผิดอาญาร้ายแรงในขณะที่ยังเป็นเด็กและเยาวชน แต่เมื่อปรากฏตัวต่อศาลในระหว่างพิจารณาคดี ยังเป็นเยาวชนอยู่ บุคคลเหล่านี้ยังอยู่ภายใต้การพิจารณาคดีของศาลเยาวชนและครอบครัว แต่มีข้อยกเว้นว่า เด็กและเยาวชนผู้กระทำความผิดในกรณีนี้ จะไม่ได้รับการคุ้มครองสิทธิตามกฎหมายบางประการ คือไม่สามารถนำเครื่องมือคัดกรองเด็กและเยาวชน ออกจากกระบวนการยุติธรรมทั้งในชั้นเจ้าพนักงานและในชั้นศาล อันจะเป็นการก่อให้เกิดความยุติธรรม และเกิดประโยชน์สูงสุดแก่เด็กและเยาวชนได้มากขึ้นกว่าเดิม

1.4 ขอบเขตของการศึกษา

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาเฉพาะหลักเกณฑ์ของการดำเนินคดีอาญาที่เด็กหรือเยาวชน กระทำความผิด ในกรณีที่เด็กหรือเยาวชนกระทำความผิดอาญาร้ายแรง รวมถึงหลักเกณฑ์และขอบเขตในการโอนคดีของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจในการพิจารณาคดีธรรมดา ตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว มาตรา 97 วรรคสอง โดยศึกษาเปรียบเทียบ กฎหมายไทยกับกฎหมายของต่างประเทศ ได้แก่ ประเทศสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี ประเทศฝรั่งเศส และประเทศแคนาดา

1.5 วิธีดำเนินการศึกษา

ศึกษาจากเอกสาร โดยการค้นคว้าจากเอกสารภาษาไทย และภาษาต่างประเทศ ตำรา หนังสือ วารสาร ตำบทยกกฎหมาย และบทความที่เกี่ยวข้อง ข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ทำให้ทราบถึงแนวคิดและทฤษฎีในการคุ้มครองสิทธิของเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญา ความเป็นมา และเจตนารมณ์ของกฎหมายในการดำเนินคดีที่เด็กและเยาวชนกระทำความผิดอาญา ตลอดจนแนวคิด และหลักการในการ โอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดา
2. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ตลอดจนผลกระทบของการ โอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาคดีในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง
3. ทำให้ทราบถึงหลักเกณฑ์ในการดำเนินคดีเด็กและเยาวชน และขอบเขตอำนาจศาลเยาวชน ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการ โอนคดีอาญาที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตามกฎหมายไทยกับกฎหมายต่างประเทศ
4. ทำให้ทราบถึงแนวทางที่เหมาะสมในการปรับปรุงและแก้ไขบทบัญญัติของกฎหมาย ตลอดจนหลักเกณฑ์ในการ โอนคดีเด็กและเยาวชนที่กระทำความผิดอาญาร้ายแรงไปพิจารณาในศาลที่มีอำนาจพิจารณาคดีธรรมดาตามพระราชบัญญัติศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว พ.ศ. 2553 มาตรา 97 วรรคสอง